

50ct.

derde jaargang nr. 20, 15 maart 1969.

VIETNAM BULLETIN

NIXON EN ZIJN TEAM

Verschijnt om de 14 dagen

Redaktie/administratieadres: Vietnam Bulletin, p/a ASVA
Weesperstraat 51, Amsterdam
Gironummer 128 11 98, tnv Vietnam Bulletin. Abonnement
f 5,- per half jaar, met stilzwijgende verlenging. Buitenland
f 7,- per half jaar. Losse nummers f 0,50 (België 7 fr.)

Redaktie: Jan Boonstra Benno Groeneveld
M. van Dullemen Tineke Nijenhuis
W. de Graaff Queenie Stevens

DE REGERING VAN PRESIDENT NIXON

JACQUES AMALRIC

(Le Monde Diplomatique, febr. '69)

Hoe verstandig hij ook mag zijn, een politicus die aan de macht komt brengt zijn verleden, zijn programma, zijn medewerkers mee. Dit geldt ook voor president Richard Nixon. Zijn verleden is bekend, maar, naar men ons zegt, behoeft men daar geen al te grote waarde aan te hechten: wij hebben nu te maken met een 'nieuwe' Nixon. Zijn programma is eveneens bekend, maar dat is vrij vaag: de 37ste president van de Verenigde Staten heeft noch tijdens zijn verkiezingscampagne, noch tijdens het 'interregnum', dat wil zeggen de periode tussen zijn overwinning en het vertrek van Johnson, zijn toekomstig beleid te veel willen vastleggen. Blijft over zijn team: de twaalf leden van zijn kabinet, zijn persoonlijke adviseurs, zijn staatssecretarissen, waarvan er enkele nog niet benoemd zijn. Wat zijn dat voor mensen? Wie vertegenwoordigen zij in het Amerika van 1969? Om welke redenen zijn zij gekozen?

In tegenstelling tot iemand als John Kennedy heeft Richard Nixon het de journalisten niet gemakkelijk gemaakt toen hij midden december de samenstelling van zijn regering bekend maakte: op drie of vier na bevatte de lijst in hoofdzaak mensen die niet of nauwelijks bekend waren. Tijdens zijn campagne had Nixon beloofd een regering te zullen vormen die zou openstaan 'voor republikeinen evengoed als voor democraten, voor conservatieven evengoed als voor progressieven, voor gematigden evengoed als voor onafhankelijken'. Niettemin bevatte het team geen enkele democraat (de senator Henry Jackson weigerde op het laatste moment een loopbaan van zeventien jaren op het Capitoel op te geven voor het Pentagon), geen enkele vrouw, geen enkele jood, geen enkele neger. Deze opmerking zou in Europa aanstoot kunnen geven, maar niet in de Verenigde Staten, waar de volksgroep waartoe een politicus behoort, een soort sociale factor is, die men onvoorwaardelijk moet kennen om te kunnen beoordelen of een bepaalde verdeling van taken redelijk is, een principe waarvan niemand de juistheid in twijfel trekt.

De eerste constatering moet dus luiden: het regerende team is homogeen, het bevat uitsluitend republikeinen, maar onder hen bevindt zich geen van de kopstukken van de partij die ervan zou kunnen dromen Nixon de leiding te betwisten: mensen als Nelson Rockefeller, die als kandidaat voor het Pentagon was genoemd, zijn zelfs niet ter sprake gekomen en gouverneur Reagan evenmin. Hetzelfde geldt voor burgemeester John Lindsay van New York en voor William Percy, die in 1964 van zich deed spreken. Slechts een enkele oudere Amerikaanse politicus behoort tot de 'uitverkorenen': gouverneur George Romney van Michigan, waarvan de kandidatuur al lang voor de conventie van Miami bekend was en die de kandidatuur van Nixon loyaal heeft gesteund. Andere 'beroeps' die eveneens voor hun goede en trouwe diensten zijn beloond, zijn de gouverneur van Massachusetts, John Volpe (transport) en de gouverneur van Alaska, Walter Hickel (binnenlandse zaken). Men ziet dat dit niet de minst omstreden posten zijn.

De tweede constatering is: van de vijf sleutelposities zijn er drie naar intieme vrienden van Richard Nixon gegaan. William P. Rogers (buitenlandse zaken) is al vele jaren lang een vertrouweling van de nieuwe president. Hetzelfde geldt voor Robert Finch (gezondheid, opvoeding, welzijnszorg) wiens carrière evenmin te scheiden is van die van de nieuwe bewoner van het Witte Huis. John Mitchell (justitie) is nauwelijks minder aan Nixon verbonden dan de eerder genoemden, want hij is een van de steunpilaren van het advocatenbureau waartoe de nieuwe president in 1962, na zijn nederlaag bij de verkiezingen voor het gouverneurschap van Californië, is toegetreten. Er blijven dus nog twee vertrouwensposten over. Een daarvan is toevertrouwd aan de enige parlementariër van de ploeg, de gewezen vertegenwoordiger van Wisconsin, Melvin Laird, die de leiding over het Pentagon op zich heeft genomen en de andere, de financiën, naar een bankier van de oude stempel, David Kennedy.

Derde constatering: het zwaartepunt van dit kabinet bevindt zich royaal in het Westen van de Verenigde Staten en in elk geval niet aan de Atlantische kust, waarvan de establishment anders dan onder John Kennedy en zelfs onder de Texaan Lyndon Johnson slechts vier vertegenwoordigers in de regering telt: John Volpe, John Mitchell, William Rogers en George Shultz (arbeid). Het Midden-Westen en zijn 'hoofdstad' Chicago zijn sterk vertegenwoordigd in de personen van David Kennedy, Clifford Hardin (landbouw), Maurice Stans (handel), Melvin Laird (Wisconsin) en George Romney (Michigan). Uit het Zuiden (Alabama) komt Winton Blount (handel) en uit het Westen Robert Finch (evenals Nixon een Californiër) en Walter Hickel (Alaska).

Deze verdeling is niet toevallig: de geografische herkomst van de leden van het kabinet behoort, evenals de volksgroep waartoe zij behoren, tot de gebruikelijke criteria voor politieke doseringen: in het Oosten heeft Nixon de minst gunstige resultaten geboekt bij de verkiezingen en het is heel normaal dat dit heeft bijgedragen tot de voorkeur voor de twee grote gebieden waar Nixon de meeste steun heeft gekregen, het Midden-Westen en het Westen.

Vierde constatering: de regering-Nixon telt slechts twee vertegenwoordigers van de intellectuelen, die onder John Kennedy zo in de gunst waren. Het zijn twee professoren: George Shultz en Clifford Hardin. En ook deze mensen behoren in feite tot het administratieve 'apparaat' van de universiteit: Shultz was deken van de Business School van de universiteit van Chicago voordat hij tot hoofd van het ministerie van arbeid werd benoemd. Hardin was kanselier van de Landbouw-Hogeschool van Nebraska toen men hem vroeg deel uit te gaan maken van de regering. Hardin is trouwens geen deskundige op het gebied van de Amerikaanse landbouw, maar een deskundige op het terrein van de bestrijding van de hongersnood in Azië. Gezien echter de mentaliteit van zijn 'boss' en de groeiende vijandigheid van de parlementariërs ten aanzien van de hulp aan het buitenland, is het zeer waarschijnlijk dat hij het grootste deel van zijn tijd

zal moeten wijden aan het handhaven van de landbouwprijzen in de Verenigde Staten.

Twee andere intellectuelen staan zeer dicht bij Nixon, maar zijn niet toegelaten tot het kabinet: het betreft hier adviseurs van de president in sociale zaken, Patrick Moynihan, en in zaken van buitenlandse politiek, Henry Kissinger. Nixon heeft door hen te kiezen ongetwijfeld willen tonen dat hij niet bang was voor 'nieuwe' ideeën. Desalniettemin staat vast dat de adviseurs geen beslissende rol zullen spelen, maar slechts verschillende alternatieven aan de president mogen voorleggen, die alleen de knoop zal doorhakken. Het is veelzeggend dat men spreekt over een eventueel vertrek binnen zes maanden van de steden-planner Moynihan, een democraat die zeer kritisch staat niet zozeer tegenover het principe alswel tegenover de wijze waarop men de strijd tegen de armoede voert, zoals deze door Johnson was begonnen.

'Business-mensen uit de jaren '50'

Vijfde constatering: de meerderheid van de kabinetleden wordt gevormd uit zakenlieden van middelgrote bedrijven. Zij behoren niet tot de sleutelindustriëën van de Verenigde Staten, maar behoren veelal tot een bijna anachronistische sector in de Amerikaanse economische en industriële wereld. Over het algemeen hebben zij hun fortuin niet door erfenis verkregen maar zijn het 'self made men' van de oude traditie in de Verenigde Staten. Dit geldt speciaal voor John Volpe, die een fortuin maakte in de bouwwereld en die een verwoed voorstander is van autowegen - een waarlijk plaag van de armen-districten die zij kapot breken. Hetzelfde is het geval met Winston Blount, die het moeilijke privilege zal genieten om het nadelig saldo van de Amerikaanse posterijen (ongetwijfeld de slechtst functionerende openbare dienst in de VS) te doen verminderen. Men legt het al uit alsof Blount deze buitengewoon inefficiënte dienst zal gaan veranderen in een generationaliseerde onderneming.

Ook Walter Hickel is een 'self made man': kwam 20 jaar geleden in Alaska aan met 37 cent op zak, vergaarde een aanzienlijk vermogen in onroerende goederen. Hij gaat ook door voor een waakzaam beschermer van de oliebelangen, zelfs als deze belangen eisen dat aan de Eskimo's hun land wordt ontnomen. Deze reputatie heeft hem enige moeilijkheid opgeleverd voor het verkrijgen van groen licht tot de Senaat. Als minister van binnenlandse zaken zou hij zich theoretisch moeten gaan wijden aan totaal verschillende opgaven: bescherming van de rechten van de Eskimo's en van de Indianen tegen ondernemingen die naar olie zoeken; bescherming van natuurgebieden tegen de grote ondernemingen, die er zich weinig om bekommeren of ze hier eens het natuurschoon vernietigen, elders een rivier vervuilen en overal de lucht verontreinigen.

Als voormalige 'boss' van de American Motors, is

ook George Romney een vertegenwoordiger van de 'business'; David Kennedy zelf is een invloedrijk financier, omdat hij het bestuur voert over de Continental Bank, de achtste op de lijst van de meest belangrijke ondernemingen in de VS. Wat betreft Maurice Stans, die directeur was van de dienst begroting onder Eisenhower van 1958 - 1960, hij is president van een van de meest belangrijke financiële instellingen van Chicago. Twee andere leden van het kabinet bekleden eveneens benijdenswaardige posities: Mitchell en Rogers, alle twee verbonden aan belangrijke advocatenbureaus - men schat hun persoonlijk inkomen op tussen 200.000 en 300.000 dollar per jaar.

Het militair-industriële complex

Een van de rijkste mannen uit het team van Nixon is daarentegen geen lid van de regering. Het gaat om David Packard, gekozen door Melvin Laird voor de post - die niet bestond ten tijde van Johnson - van Onderminister van defensie. Packard staat in feite aan het hoofd van een fabriek op het gebied van de elektronica in Californië die hem circa een miljoen dollar per jaar opbrengt. Ernstiger evenwel: deze onderneming die hij praktisch geheel bezit, doet voor ongeveer een derde van haar omzet zaken met het Pentagon of met andere takken van de overheid. Dit verklaart een heel deel van de moeilijkheden waarop men is gestuit bij de benoeming van Packard die zijn aandelen van de Hewlett-Packard Company niet heeft willen verkopen - zoals de regel dit eist (1). Deze benoeming heeft stellig grote actualiteit verleend aan Eisenhowers waarschuwing in 1960 tegen de al te grote macht van het 'military industrial complex'.

Deze ongerustheid is vooral waarneembaar onder de Amerikaanse liberalen omdat de nieuwe president met Melvin Laird een bondgenoot onder de militaire machten heeft gekozen, die aan het hoofd van het Pentagon zal komen te staan. Voormalige 'valk' en onlangs bekeerd tot een oplossing in Vietnam langs de weg van onderhandelingen, oud-voorzitter van Barry Goldwater in 1964, ex-criticus van McNamara aan wie hij verweet dat hij niet genoeg luisterde naar de militairen in het Pentagon, is Laird vóór een versterking van de defensie van de Verenigde Staten. Eigenlijk moet, volgens hem, Washington zich niet tevreden stellen met een nucleair evenwicht met de Sovjet-Unie, maar moet Washington daarentegen trachten haar superioriteit te verhogen. De nieuwe chef van het Pentagon, die eveneens doorgaat voor een voorstander van het bouwen van een zeer kostbaar net van anti-raket raketten, die niet moeten dienen voor het afwerpen van Chinese raketten, maar bestemd zijn tegen een eventuele Sovjet-aanval, schreef in 1962 eens een werkje - A house divided: America's strategy gap - waarin hij betreurde dat de Verenigde Staten in 1956 niet in Hongarije intervenieerden. Deze man adviseert om niet bang te zijn voor een nucleair conflict en oefent kritiek uit op de Verenigde Naties, omdat deze organisatie zou lijden

advertentiefonds

Wij mochten de laatste maanden de volgende giften ontvangen:

P. T. B. te E. f 5,-; J. H. v. F. te A. f 12,50; W. J. E. K. te A. f 20,-; G. G. G. te E. f 10,-; G. H. J. v. d. L. te A. f 5,-; R. H. C. V. te U. f 5,-; H. A. te E. f 5,-; A. M. B. te A. f 15,-; A. D. te A. f 2,50; J. M. H. te A. f 2,50; R. J. J. te A. f 2,50; M. R. te A. f 10,-.

Totale verantwoording f 94,50. Onze advertentiepot is bijna leeg aangezien wij de laatste weken ingezonden mededelingen geplaatst hebben in het Parool, Vrij Nederland en de Groene. Nieuwe giften zijn dus hard nodig, zodat wij publiciteit kunnen besteden aan het Indonesië Informatie nummer. Ons gironummer is 128 11 98 ten name van Vietnam Bulletin, onder vermelding van ADVERTENTIEFONDS.

aan het euvel 'gedomineerd te worden door nieuwe nog instabiele naties'.

Zeker, Laird heeft niet de leiding over de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten. Trouwens, bovengenoemde uitspraken zijn al zes jaar oud. Toch is zoveel zeker dat de militairen van het Pentagon in hem een bondgenoot zullen vinden en niet meer een onontbeerlijk 'civiel' tegenwicht, zoals Robert McNamara dat was.

Voorstanders van orde en rust

Zesde constatering: de binnenlandse politiek van de nieuwe regering ligt vooral in handen van voorstanders van een terugkeer tot de orde. De grote architect van deze terugkeer naar de orde wordt ongetwijfeld Robert Finch, die zijn plaats als plaatsvervangend gouverneur van Californië heeft moeten prijsgeven om deel uit te mogen maken van het team-Nixon. Zoals de meeste leden van dit team is de minister van gezondheid, onderwijs en maatschappelijk werk - die de leiding heeft over een budget van meer dan 50 miljard dollar - geen man van ideeën, maar een man van de daad. Zijn voornaamste taak, zo verkondigde hij reeds, zal er niet uit bestaan om de activiteit van de regering op sociaal gebied uit te breiden - met uitzondering dan van een verhoging van een aantal sociale uitkeringen - maar om een einde te maken aan de werkzaamheden van het Office of Economic Opportunities, dat werd opgericht om de strijd tegen de armoede te coördineren. Deze overheidsdienst die ten prooi is gevallen aan de plaag van de bureaucratie, heeft de leiding over niet minder dan 400 programma's, die in een paar jaar werden begonnen; deze worden nu ondergebracht bij de verschillende ministeries die er bij betrokken zijn. Sommige van deze programma's zou men eveneens willen afschaffen.

De grote stelling van Finch - wiens toekomstige rol door sommige commentatoren al wordt vergeleken met die van Robert Kennedy, toen hij minister van justitie was ten tijde van John Kennedy - is in feite dat het voor het ogenblik voldoende is om orde te brengen in de bestaande sociale programma's.

"Het grootste deel van de sociale wetgeving, die noodzakelijk is, is reeds aangenomen", zo verklaarde hij onlangs in een interview dat hij toestond aan het tijdschrift Life. Verwacht dan ook niet van ons dat we naar het Capitool zullen oprukken om een hele scala nieuwe wetten te eisen. We hebben slechts wat teksten nodig om hier en daar wat leemten aan te vullen, maar meer niet. Wat we nodig hebben, dat zijn de noodzakelijke middelen om kracht bij te zetten aan de bestaande teksten."

In hetzelfde interview echter erkende Finch - die heel zijn carrière in de schaduw van die van Richard Nixon heeft gemaakt - dat het niet gemakkelijk voor hem zou zijn om onder de zwarte gemeenschap op tenminste een welwillende neutraliteit te mogen rekenen. Zonder zich rekenschap te geven van de tegenstrijdigheid,

sprak hij zich even later uit ten gunste van een minder systematische toepassing van de wet op de burgerrechten zoals deze was aangenomen in 1964. Deze wet voorziet onder andere in een mogelijkheid om federale kredieten te weigeren aan onderwijsinstellingen die de rassen-integratie verhinderen.

Met de komst van John Mitchell mag men ook een grote verandering verwachten bij het ministerie van justitie, waar eerst Robert Kennedy, later Nicholas Katzenbach en Ramsey Clark allen hadden aangedrongen op een strikte naleving van de wetten op de burgerrechten. Onder aandrang van de nieuwe minister van justitie zal men ongetwijfeld prioriteit verlenen aan het handhaven van de orde. Deze advocaat uit het bedrijfsleven, die eind november nog zwoer dat hij nimmer een regeringsfunctie zou aanvaarden, is weinig bekend. Hij gaat evenwel door voor een ferme voorstander van 'law and order'. Hij zou een niet onbelangrijke rol hebben gespeeld in de keuze van Spiro Agnew tot vice-president en zou Nixon herhaaldelijk hebben geadviseerd om George Wallace niet aan te vallen gedurende de verkiezingscampagne.

Ook al weet men weinig van Mitchell, men weet wel iets meer van zijn onderministers. Het betreft een advocaat uit Phoenix (Arizona), Richard Kleindienst, die in het begin van de jaren '60 de grote theoreticus was van Barry Goldwater. Ernstiger evenwel: Kleindienst zou heel goed de volgende minister van justitie kunnen worden onder Nixon. Men laat steeds doorschemeren dat de president Mitchell zou kunnen benoemen bij het Hoogste Gerechtshof, zodra er een plaats vacant wordt.

De keus van Nixon is dus duidelijk: geen enkele krachtige persoonlijkheid die met de zijne zou kunnen wedijveren en zijn beslissingen zou kunnen bestrijden, geen enkele van deze 'nieuwe mannen' die over verbeeldingskracht beschikt, zoals het soort mensen waartoe John Kennedy zich wendde, maar twaalf mannen, 'mak en meegaand', twaalf administrateurs wier taak het niet zal zijn om een 'nieuwe politiek' uit te werken, maar die de staatszaken zullen moeten afdoen, zoals zij hun eigen zaken totaal vandaag hebben afgedaan. Deze keus is typerend voor de aard van de nieuwe president, die zelf heeft gesproken over de noodzaak voor Amerika om 'een toontje lager te zingen'. Het valt af te wachten of de huisvader-mentaliteit van de nieuwe Amerikaanse leiders beter zal slagen dan de gezwollen rhetoriek waarvan de democraten, die hij is opgevolgd, zo vaak misbruik hebben gemaakt.

Jacques Amalric

(1) Zo heeft Charles Wilson bijvoorbeeld zijn aandelen voor een waarde van 2,7 miljoen dollar in General Motors verkocht om minister van defensie te worden onder Eisenhower. McNamara deed hetzelfde met zijn 1,5 miljoen dollar aandelen Ford. John McCone daarentegen, weigerde om zijn miljoen dollar aan aandelen Standard Oil van de hand te doen, toen hij in 1962 werd gekozen tot hoofd van de CIA.

Het MEDISCH COMITE NEDERLAND-VIETNAM ontving t.e.m. eind januari de volgende giften:

A.Q. f 300,-; W.F.de V. f 50,-; P.J.G. f 50,-; W.G.J.I. f 50,-; F.N. f 7,50; E.de W. f 25,-; M.F. f 50,-; D.W. f 50,-; G.H. f 25,-; N.M.C.S. f 10,-; F.P. f 10,-; C.W. f 4000,-; C.v. E.B. f 10,-; H.H.L. f 10,-; W.R.W.H. f 100,-; M.P.H. f 125,-; H.L. f 25,-; H.v.G. f 25,-; Groep C f 63,85; H.T. f 20,-; F.V. f 25,-; H.P.S. f 25,-; A.W. f 25,-; H.d.L. f 25,-; G.E.K. f 5,-; W.E. f 15,-; D.W. f 10,-; P.E.V. f 50,-; W.F. f 20,-; N.J.v.R. f 30,-; G.J.S. f 100,-; J.J.H. f 3,-; M.L. f 5,-; H.W.W. f 25,-; O.d.V. f 10,-; P.V. f 20,-; A.A.K. f 20,-; H.L. f 25,-; B.S.P. f 25,-; P.E.V. f 25,-; E.H.D. f 5,-; W.C.H. f 10,-; F.J.M. f 25,-; hr. en mw. D. f 100,-; W.C.L.v.d.M. f 100,-; A.B.B. f 100,-; J.M.H. f 100,-; F.G.E.M. f 10,-; A.v.d. L. f 10,-; C.J.S.S. f 5,-; C.v.B. f 100,-; B.v.d.M-W. f 10,-.

TOTAAL binnengekomen giften per 31 januari 1969: f 6.069,35. Het gironummer van het Medisch Comité Nederland-Vietnam is postgiro 8000 AMRO Bank Amsterdam tbv Medisch Comité Vietnam.

HENRY KISSINGER: EEN BEROEPSSTRATEEG

RICHARD E. WARD

(- de Amerikaanse - Guardian, 21-12-68)

Henry Alfred Kissinger, hoogleraar in Harvard, protégé van de gebroeders Rockefeller, adviseur in militair-strategische aangelegenheden van de regeringen van Eisenhower, Kennedy en Johnson, zal de belangrijkste presidentiële assistent worden voor zaken de Nationale Veiligheid betreffende van de komende regering-Nixon. Kissingers ervaring en verbindingen, zijn - in vergelijking met andere op buitenlandse zaken benoemde personen - prominente reputatie, en de strategische positie die hij zal innemen in het Witte Huis, zijn er aanwijzingen voor dat hij, wanneer Nixon aan het bewind komt, de leidende persoon zal zijn bij het formuleren van de buitenlandse politiek.

Kissinger is een professionele militaire strateeg, een 'defensie-intellectueel' zoals de New York Times schreef. Hij is de verpersoonlijking van de alliantie tussen leidende zakenkringen, de universiteiten en de militaire establishment, die de globale belangen van het Amerikaanse imperialisme moet verdedigen. Een overzicht van zijn achtergrond en zijn standpunten werpt zowel licht op de academisch-militaire band als op de plannen voor de buitenlandse politiek van de nieuwe regering. Kissinger is geboren in Duitsland en hij kwam in 1938, op vijftienjarige leeftijd, naar Amerika waar hij genaturaliseerd werd. Tijdens de tweede wereldoorlog was hij in de contra-spionagedienst van het leger; hij bleef na de oorlog in dienst als inlichtingenofficier. Van 1946 tot 1954 studeerde hij aan de Harvard universiteit. Hij haalde zijn graad onder McGeorge Bundy, hoewel zijn belangrijkste intellectuele mentor in Harvard William Y. Elliot was, die nauwe banden had met Washington en de zakenwereld en die vele jonge mannen, waaronder John F. Kennedy, naar een politieke carrière had begeleid.

In 1951 werd hij directeur van Harvards Buitenlands Studenten Project, later het Harvard Internationale Seminarium genaamd. De CIA financierde dit project dat geselecteerde jonge Europese en Aziatische leiders naar Harvard haalde (en al hun onkosten werden vergoed) tijdens een zomer van studie en discussie over politieke vragen van het ogenblik. Toen de verbintenis met de CIA verleden jaar bekend werd, was Kissinger nog steeds directeur, maar hij ontkende dat hij iets van de rol van de CIA wist, een weinig plausible bewering gezien zijn hoge positie in Washington. Kissinger was ook adviseur van de Operations Research Office (ORO) in 1950. ORO werd toen geleid door de Johns Hopkins universiteit en was het leger-equivalent van de RAND Corporation, de 'denkmachine' van de luchtmacht. In 1952 was hij adviseur van de directeur van de Committee voor Psychologische Strategie.

Zijn dissertatie kreeg een Harvard-prijs voor het beste proefschrift over de middelen om oorlog te voorkomen en universele vrede te bewerkstelligen. Harvard benoemde hem in 1954 tot lector in de staatsinrichting en in 1962 werd hij hoogleraar en bovendien lid van het Harvard Centrum voor Internationale Zaken en directeur van het defensie-studieprogramma van de universiteit.

De benoeming aan Harvard viel samen met zijn entree in het buitenlandse zaken-establishment. In 1954 werd Kissinger directeur van de staf van een Raad voor Buitenlandse Betrekkingen voor een studie over nucleaire wapens. Uit dit werk ontstond zijn boek 'Nucleair weapons and foreign policy', in 1957 gepubliceerd en

gesponsord door de genoemde Raad. In dit boek bekritiseerde hij de doctrine van de massieve vergelding, die de strategie van de Verenigde Staten hoofdzakelijk baseerde op de dreiging van het op grote schaal gebruiken van nucleaire wapens. Hij zei dat deze strategie niet flexibel was en geen rekening hield met de behoefte om beperkte oorlogen te voeren. Kissinger pleitte voor de ontwikkeling van tactische nucleaire wapens die, volgens hem, geschikt zouden zijn voor gebruik in beperkte oorlogen.

In de tijd dat Kissinger voor de Raad voor Buitenlandse Betrekkingen werkte, was de bankier David Rockefeller vice-president van de Raad en lid van de studiegroep, waarvan de discussies de basis vormden voor 'Nuclear Weapons and Foreign Policy'. Na voltooiing van zijn boek werd Kissinger directeur van het Project voor Speciale Studies van het Fonds van de Gebroeders Rockefeller, onder Nelson Rockefeller. Het project diende om de nationale doeleinden te definiëren en een passende buitenlandse en binnenlandse politiek voor te stellen. Kissinger was voor een groot deel verantwoordelijk voor het rapport over militaire vraagstukken, dat in januari 1958 verscheen. Er werd in gepleit voor een aanzienlijke verhoging van de militaire uitgaven van de Verenigde Staten en voor het vergroten van de mogelijkheden van Amerika voor het voeren van een 'volledige' oorlog, een beperkte oorlog en wat het als 'bedekte agressie' bestempelde, als in Vietnam.

Chalmers Roberts schreef in de Washington Post van 3 december dat Kissinger tijdens de vijftiger jaren een 'vooraanstaand lid werd van de buitenlandse-politiek-establishment met geld van Nelson Rockefeller.' Zowel op de Republikeinse Conventie van 1964 als op die van 1968 deed Kissinger dienst als Rockefeller's belangrijkste assistent inzake buitenlandse politiek. Toen Nixon de benoeming van Kissinger aankondigde, zei hij dat Rockefeller hem enthousiast aanbevolen had.

Kissinger is een intellectueel, die de zaak van het kapitalisme en Amerika's imperialisme heeft omhelsd. Communisme, zo heeft hij geschreven, "is een monsterachtige historische grap" omdat de kwade dingen die de communisten aan het kapitalisme toeschrijven, in feite die van de huidige communistische landen zelf zijn, terwijl de sociale omstandigheden die door Marx zijn beschreven, verbeterd zijn. "Onder het kapitalisme", gelooft Kissinger, "bleek dat politieke democratie en algemeen kiesrecht in tegenspraak waren met uitzonderlijke economische ongelijkheid." Behalve een rooskleurig beeld van het kapitalisme bestaat Kissingers politieke wetenschap uit zulke begrippen als het Amerikaanse 'pluralisme', de 'vrije wereld' en 'totalitarisme' en al die andere ideologische trefwoorden van het imperialisme. Rechts en links zijn in wezen hetzelfde, zegt Kissinger, Hitlers Duitsland vergelijkend met het revolutionaire Cuba.

Kissinger brengt op zijn nieuwe post een indrukwekkende achtergrond mee van werk op hoog niveau in allerlei commissies in Washington. In 1955 en 1956 was hij adviseur van de Commissie voor Coördinatie van de Operaties van de Nationale Veiligheidsraad, en in 1961 en 1962 werkte hij bij de Nationale Veiligheidsraad zelf. Sinds 1956 werkt hij voor de Groep voor Evaluatie van de Wapensystemen van de verenigde chefs van staven. In 1956 werd hij adviseur van het ministerie van Buitenlandse Zaken, en hij heeft enkele officiële reizen naar Vietnam gemaakt.

Kissinger zou als een man van de harde lijn beschre-

ven kunnen worden, maar dan een die niet snel zijn toevlucht zou nemen tot de dreiging van nucleaire oorlog. Hij is nog steeds een voorstander van nucleaire strijdvastheid, maar is afgestapt van zijn vroegere opvatting dat nucleaire wapens geschikt zijn voor gebruik in oorlogen op kleine schaal. In het begin van de zestiger jaren was hij een groot voorstander van het uitbreiden van de strijdmacht voor conventionele oorlogvoering, hetgeen de lijn was die door Kennedy werd gevolgd.

Kissinger gelooft sterk in de behoefte aan een uitgebreide strategische planning. Hij brengt de huidige moeilijkheden van de Verenigde Staten hoofdzakelijk terug tot een plompe bureaucratie en tot de bemoeienis met crises op een ad hoc basis met ontorekende strategische concepties. Een van zijn belangrijkste opdrachten zal zijn Washingtons politieke planning-machinerie te reviseren en de Nationale Veiligheidsraad te re-vitaliseren. Vietnam zal uiteraard hoogste prioriteit hebben.

In het Rockefeller-rapport uit 1958, dat Kissinger hielp opstellen, werd Vietnam aangehaald als een voorbeeld van uitbreiding van de Russische invloedssfeer, maar het rapport stelde ook, dat het Amerikaanse antwoord politiek en niet militair moest zijn. In zijn boek van 1961 'The Necessity for Choice' redeneerde Kissinger, waarschijnlijk met Vietnam in gedachte, dat de Verenigde Staten 'politieke hulp' moesten verlenen om democratische instellingen in de derde wereld te bevorderen. Kissinger schreef in 1966 voor een symposium van het blad Look over Vietnam, dat de Amerikaanse politiek rekening moet houden met twee 'realiteiten'. 1. "De onmogelijkheid van een Amerikaanse terugtrekking" en 2. "het onvermijdelijk zijn van onderhandelingen". Terugtrekken van Amerika, dat uitgelegd kon worden als een communistische overwinning, zo stelde hij, zou overal ter wereld revolutionaire krachten aanmoedigen. "Kortom, we vechten in Vietnam niet langer alleen voor de Vietnamezen. We vechten ook voor onszelf en voor internationale stabiliteit."

Echter, zo ging hij verder, "een zuiver militaire oplossing is onmogelijk." De Verenigde Staten zouden daarom "speciaal de nadruk moeten leggen op het bouwen van politieke structuren" om de invloed tegen te gaan van een "communistische schaduw-regering, die in alle delen van het Vietnamese leven doordringt." Kissinger dacht dat de communisten de strijd op zouden geven als ze inzagen dat hun politieke apparaat vernietigd werd.

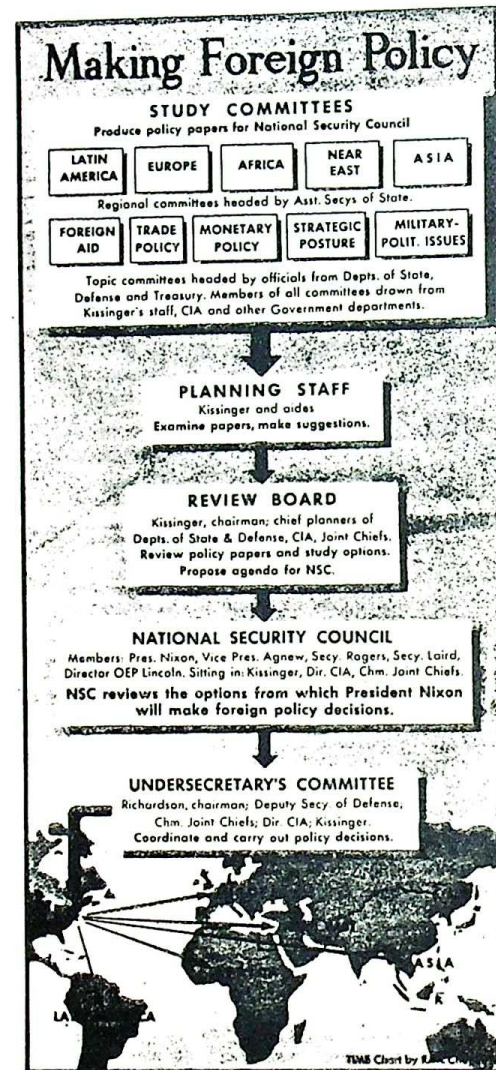
In tegenstelling tot wat hij hoopte, is de politieke positie van de revolutionairen en niet die van Saigon gedurende de laatste twee jaar verbeterd. Kissinger houdt echter nog steeds vast aan de mening dat de invloed van de Verenigde Staten gehandhaafd kan worden door het regime in Saigon te verstevigen. Deze mening kwam duidelijk naar voren in het Rockefeller-vredesplan voor Vietnam, bekend gemaakt in juli, waaraan Kissinger meewerkte.

Ondanks deze illusies is Kissinger blijkbaar de mate van de Amerikaanse militaire mislukking gaan inzien. Op de conferentie van de universiteit van Chicago in juni 1968 wees hij op bepaalde aspecten van de "gewelddige Amerikaanse moeilijkheden" en "blindheid" in Vietnam. Hij zei, dat hij de bewering van het Amerikaanse militaire opperbevel niet kon begrijpen "dat de Vietcong het land in twee delen wilde splitsen... als ze het al in 50 stukken hebben gesplitst... Vietnam is meer dan het mislukken van een politiek", stelde hij met nadruk. "Het is een ernstig falen van de Amerikaanse opvattingen over buitenlandse betrekkingen." Kissinger besloot zijn schatting van het Amerikaanse fiasco met een pleidooi voor een "vroem bekijken van deze politiek". Een maand voordat hij formeel zijn

ambt aanvaardt, heeft Kissinger nog niet de waarheid onder ogen gezien: dat de Amerikaanse militaire mislukking in Vietnam een volledig en snel terugtrekken van de Verenigde Staten nodig maakt.

Richard E. Ward

DE INVLOED VAN KISSINGER

(Time, 14-2-'69)

Als het erom gaat hoeveel macht Kissinger heeft, het is nu nog te vroeg uit te rekenen welke invloed hij op den duur op Nixon zal hebben. Op het ogenblik blijkbaar veel. Hij ziet de president gemiddeld 90 minuten per dag, nog los van de normale bijeenkomsten van de Nationale Veiligheidsraad (NVR). Minister van buitenlandse zaken William Rogers en minister van defensie Melvin Laird zijn op hun terrein geen experts; Kissinger wel. Terwijl Rogers en Laird tamelijk traag zijn geweest met de reorganisatie van hun mammoet-ministeries, trok Kissinger onmiddellijk de aandacht door dat hij zo snel begon met het aantrekken van stafleden, waaronder een groot aantal bekende specialisten. De meesten van zijn assistenten hadden hun plaats al ingenomen op de dag dat de president werd geïnstalleerd, en de staf van Kissinger begon onmiddellijk met plan-

nen op papier uit te werken.

Een zekere bezorgdheid

Het gevolg hiervan is dat Kissinger reeds alom in Washington ervan verdacht wordt een ambitieus iemand te zijn, die erop uit is de macht aan zich te trekken, die van oudsher in handen lag van het ministerie van buitenlandse zaken en het ministerie van defensie en andere regeringsafdelingen. Senator J. William Fulbright, voorzitter van de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen, vreest dat de NVR nieuwe stijl "geleidelijk aan zeer belangrijke zaken uit handen zal nemen van de traditionele instanties, waarvan de meeste zich verantwoordelijk voelden tegenover het Congres". In het Witte Huis zelf zegt een naaste medewerker van Nixon: "Men ziet Kissinger als iemand met verschrikkelijk veel talenten en energie, die hard werkt en voortdurend in de weer is. Maar er bestaat een zekere bezorgdheid ten aanzien van hem en het hele rijk dat hij aan het opbouwen is." De president heeft zich herhaaldelijk gedwongen gezien de verzekeering te geven dat minister van buitenlandse zaken William Rogers inderdaad de voornaamste adviseur is inzake de buitenlandse politiek, en het ministerie van buitenlandse zaken de voornaamste uitvoerder van deze politiek.

Theoretisch is Kissingers voornaamste bezigheid niet de president adviezen te geven welke speciale lijn gevolgd dient te worden in een gegeven situatie; maar, de achtergronden en principes te ontwikkelen waarmee de verschillende instanties kunnen werken - in de eerste plaats het ministerie van buitenlandse zaken en van defensie en de CIA - en alle informatie en alle verschillende mogelijkheden uit te werken, zodat de president tot beslissingen kan komen met een zo volledig mogelijk inzicht in de uiteindelijke gevolgen. Daartoe heeft het gehele apparaat rond de Nationale Veiligheidsraad een grondige herziening ondergaan.

"Buitenlandse politiek", zo zegt Kissinger, "maakt

HENRY CABOT LODGE

(Minority of One, november '67)

Onderstaand artikel is een boekbespreking van het boek 'Henry Cabot Lodge, a Biography' door William J. Miller (Heinemann, New York). Cabot Lodge is op dit moment voorzitter van de Amerikaanse onderhandelingsdelegatie in Parijs. Lamont gaat in op de carrière van Lodge.

(...) Lodge was voornamelijk bezig met het ten uitvoer leggen van het internationale beleid van de regering-Eisenhower en wel voornamelijk van minister John Foster Dulles. Ambassadeur Lodge volgde zonder kritiek het koude-oorlog-beleid van Dulles, dat gebaseerd was op een fanatiek anticommunisme en de mythe dat de Sovjet-Unie en andere communistische staten met militaire middelen de wereld aan het veroveren waren. In de Verenigde Naties lag Lodge voortdurend in de clinch met Russische diplomaten zoals Andrei Gromyko en Andrei Wysjinski, en hij ontwikkelde een persoonlijk soort demagogisch en agressief anticommunisme.

Miller wijdt de laatste drie hoofdstukken van zijn boek voornamelijk aan de rol die Lodge heeft gespeeld als Amerikaans ambassadeur in Zuid-Vietnam. Hij werd de eerste keer als zodanig aangesteld door president Kennedy in juni 1963. Lodge diende toen een jaar, was ongeveer een jaar thuis en ging daarna in de zomer van 1965 weer terug naar Saigon, waar hij als ambassadeur van Johnson bijna twee jaar bleef. Zo was Lodge

men niet door telegrammen te beantwoorden." Nixon herinnerde zich maar al te goed de pogingen tijdens de regering van Eisenhower om door middel van de Nationale Veiligheidsraad een effectieve structuur op te zetten. De vormen werden geschapen, maar er was weinig sprake van ideeën. John Kennedy schoof daarom de NVR-substructuur opzij en nam zijn toevlucht tot meer spontane methoden. Lyndon Johnson hief de NVR vrijwel op en gebruikte de 'lunch op donderdag' met zijn topadviseurs als voornaamste vorm van overleg. De bijeenkomsten waren zo informeel dat er geen officieel verslag bekend is van de besprekingen of de beslissingen die aan tafel gemaakt zijn. Er bestond geen apparaat om een politiek systematisch voort te zetten.

Toen Nixon in functie trad, was hij vastbesloten verschillende gewoonten van de jaren-Eisenhower weer opnieuw in te voeren en ze tegelijkertijd creatiever te maken. Net als toen zijn er vijf planningscommissies, die ieder verantwoordelijk zijn voor een bepaald deel van de wereld. Deze zullen nu echter ressorteren onder de NVR in plaats van het ministerie van buitenlandse zaken, hoewel een staatssecretaris van buitenlandse zaken voorzitter zal zijn in elk van de commissies. Daaraan zijn vijf groepen toegevoegd, onderverdeeld naar functie (zie schema).

Geen basispolitiek

Wanneer de subgroepen een bepaald punt hebben uitgewerkt, worden de conclusies doorgestuurd naar een nieuwe onderzoekinstantie van de NVR, waarvan Kissinger voorzitter is. Hier worden de verschillende uiteenlopende opvattingen nader uitgewerkt en kan nieuw materiaal worden toegevoegd. Door Kissingers onderzoekinstantie wordt het uiteindelijke werkdocument voorbereid dat door de NVR bestudeerd zal worden. Als tenslotte de NVR een besluit heeft genomen, wordt het de taak van een commissie o.l.v. onderminister van buitenlandse zaken Elliot Richardson, toe te zien op de uitvoering ervan door de verschillende ministeries. Ook van deze commissie maakt Kissinger deel uit.

CORLISS LAMONT

weer Amerikaans gezant in Zuid-Vietnam, juist in die periode toen Johnson de oorlog voortdurend opvoerde, beginnende met het zware bombardement van Noord-Vietnam in februari 1965.

In deze laatste hoofdstukken laat Miller iedere schijn van objectiviteit varen en onderschrijft hij voor honderd procent het Johnson-Lodge-beleid in Vietnam. De houding van Lodge als vooraanstaande Amerikaanse havik beschouwt hij als een bewijs van een bewonderenswaardig Amerikanisme, vaderlandsliefde en strijdgeest. De schrijver accepteert van de ambassadeur de herhaaldelijk uitgesproken grove leugens dat Amerika in Vietnam communistische agressie bestrijdt en dat een Amerikaanse nederlaag aldaar tot een tweede München zou leiden en een derde wereldoorlog. Miller onderschrijft zelfs de belachelijke bewering van Lodge dat de Amerikaanse strijdkrachten "aan het winnen zijn in Vietnam".

Miller citeert een tekenend telegram van ambassadeur Lodge naar president Johnson: "Een legermacht en een systeem van gedachten en procedures zijn bezig

zich hier te ontwikkelen, die elders gebruikt zullen kunnen worden om revolutie en terrorisme de kop in te drukken, en om de ware revolutie van de vrijheid door te voeren, die machtiger zal zijn dan de revolutie van de communisten. Als het ons hier lukt, zullen we man schappen en methodes hebben, die in onderontwikkelde landen waar ook ter wereld gebruikt kunnen worden, en de nederlaag van het wereldcommunisme zal onafwendbaar zijn."

Volgens Miller heeft president Johnson hem persoonlijk gezegd "hoe volledig hij steunde op de telegrammen van Lodge, en hoe eerlijk, helder en juist hij ze altijd gevonden had."

Het hierboven geciteerde telegram van Lodge laat maar al te duidelijk blijken dat het de bedoeling is van het Amerikaanse establishment om de Verenigde Staten in de wereld te laten fungeren als politieagent, om overall 'revolutie' te onderdrukken. De Vietnam-onderneming kan dus in zekere zin beschouwd worden als een generale repetitie voor een Pax Americana. En 'revolutie' wordt gedefinieerd als iedere beweging van enige omvang die de belangen van het Amerikaanse imperialisme bedreigt, of die zich ten doel stelt reactionaire regeringen of namaak-democratieën te liquideren.

In zijn telegram bepleit Lodge feitelijk een herhaalde Amerikaanse gewapende interventie overall ter wereld. Walter Lippmann weet die waanzin afdoende te weerleggen: "Datgene wat in Washington binnenskamers gezegd wordt, moet in het buitenland ook duidelijk zijn: Wat we in Vietnam geleerd hebben, is 'nooit weer'. Het is onvoorstelbaar geworden dat de Verenigde Staten ergens anders nog 'n interventie als in Vietnam zouden kunnen of willen ondernemen. In plaats van het bewijs te leveren dat onze bondgenoten kunnen rekenen op onze bereidheid om te sterven ter wille van de onschendbaarheid van een bondgenootschap, toont de Johnson-Rusk-interventie duidelijk aan dat, als een bondgenootschap leidt tot een oorlog als deze, hij waardeloos is, zo niet gevaarlijk, voor alle betrokken partijen - inbegrepen de bondgenoot die gered moet worden." (Washington Post, 11 mei 1967)

Ik hoop dat Lippmann het bij het rechte eind heeft wat betreft dat 'nooit weer'. Maar met mensen als Lodge

in belangrijke posities en met de toenemende invloed van het Pentagon in Washington, kunnen we daar niet zeker van zijn. Het ergste is dat de militaire zienswijze en geestesgesteldheid een schrikbarende grote invloed heeft bij de niet-militairen van de regering-Johnson. Zoals John McDermott, een schrijver betrokken bij het onderwijs, zegt in zijn bespreking van 'To Move a Nation' door Roger Hilsman: "...de militaire factie omvat veel meer mensen dan alleen degenen die een uniform dragen. Dean Rusk, Walt Rostow, Nixon, of wat dat betreft Johnson, dragen misschien geen uniform, maar dat doet er weinig toe. Hun meningen zijn een direct uitvloeisel van de belangen van het leger, de vloot of de luchtmacht. Ze zijn 'militair'. (New York Review of Books, 14 sept. 1967) In die zin behoort Henry Cabot Lodge duidelijk tot de militairen. Hij heeft ook het voordeel van een lange indoctrinatie in het Amerikaanse leger. Hij heeft op het ogenblik de rang van generaal-majoor in het Amerikaanse reserveleger.

Het is trouwens duidelijk dat generaal Lodge zich altijd aangetrokken heeft gevoeld tot militaire zienswijzen. Deze houding was vooral opvallend in de periodes dat hij ambassadeur was in Vietnam. Hij is één van de meest invloedrijke oorlogshavikken geworden en tegelijkertijd Johnsons trouwste Gauleiter in het opvoeren van de verschrikkingen: het blindelings tot het verzadigingspunt en met napalm bombarderen van onschuldige vrouwen, boeren en kinderen in Zuidvietnamese dorpen; het ontbladeren van het land door het bespuiten vanuit de lucht met giftige stoffen; het wrede en uitgebreide bombarderen van Noord-Vietnam, inbegrepen de herhaalde luchtaanvallen op burgerwijken; het roekeloze manoeuvreren op de rand van oorlog met betrekking tot China en de Sovjet-Unie.

Enkele uitspraken over Vietnam van Lodge geven blijk van een zielige padvindersmentaliteit. Bijvoorbeeld: "Wij hebben onze stellingen niet gebouwd op de toppen van de Himalaya. Maar netzomin moeten we ons land pas gaan verdedigen als de vijand of op de stranden van Waikiki Beach of op de stranden van Cape Cod staat." Dit doet onmiddellijk denken aan die heerlijke satirische film 'The Russians Are Coming, the Russians Are Coming'.

Corliss Lamont

MELVIN LAIRD: een Goldwater aan het hoofd van het Pentagon

I. F. Stone heeft meerdere nummers van zijn Weekly aan de benoeming van Melvin Laird tot Minister van Defensie besteed. Koppen als: 'Happy Days Ahead for the Pentagon' (16-12-'68), 'A Goldwater to Head the Pentagon' (30-12-'68) en 'Who's Running Foreign Policy - Nixon or Laird?' (24-2-'69) geven blijk van een intense verontrusting. Omdat Stone's artikelen en citaten te uitvoerig en te gedetailleerd zijn om hier in zijn geheel over te nemen, beperken we ons tot een keuze. Red. VB.

Gezien als showbusiness was de manier waarop Nixon zijn nieuwe kabinet aan het publiek voorstelde, maar een magere en banale vertoning. Wel tien keer kreeg het tv-publiek te horen dat er een mysterieuze 'extra dimensie' was rondom de groep die zo op het oog niet veel meer leek dan een gemiddelde doorsnede van zakenmensen, zoals men die tijdens een Rotary Club lunch kan ontmoeten; de enige extra dimensie was de omvang van hun bankrekeningen. Het is weer een regering van miljonairs. Op het eerste gezicht was de zwakste benoeming van Nixon die van John Mitchell als Advocaat-Generaal. De beste benoeming die van William P. Rogers tot minister van buitenlandse zaken; de meest angstwekkende die van Melvin R. Laird tot minister van defensie. Jammer genoeg heeft Rogers, die een eersteklas Advocaat-Generaal was onder Eisenhower en enkelen van de beste federale rechters die we ooit in het Zuiden gehad hebben, vrijwel geen enkele

ervaring op buitenlandse zaken, terwijl Laird alles mee heeft om naar zijn eigen inzichten in het Pentagon door te zetten.

(...) Op twee zeer belangrijke punten is Laird het volledig eens met de militairen. Het eerste is het handhaven van atoom'overwicht' (superiority) hetgeen neerkomt op een eindeloze bewapeningswedloop; het andere het bouwen van een anti-raket-raket-systeem (ABN-systeem).

Nixon heeft geprobeerd het image van een niet-ideologisch kabinet te scheppen; hij heeft zijn regering er één van 'pragmatische centrum-mensen' genoemd. Maar de man die hij aan het hoofd van het Pentagon wil stellen, is geen centrum-man. In zijn enige boek 'A House divided: America's Security Gap' (Henry Regnery, 1962) verklaart hij dat christendom en communisme niet met elkaar zijn te verzoenen; "positivisme, en niet het communisme, is het filosofische virus waar-

door wij worden verlamd." "Het is een diepe les van de geschiedenis", zo schrijft Laird in een preek die zijn mede-Presbyteriaan John Foster Dulles, één van Lairds helden, niet zou hebben misstaan, "dat, wanneer een staat meer de nadruk gaat leggen op materialistische en positivistische criteria ten koste van de nadruk op God en niet-tijdgebonden waarheden, dat dan zo'n staat bergafwaarts begint te gaan." Deze diep gewortelde afkeer van materialisme weerhoudt Laird er echter niet van zich zorgen te maken over "het huidige begrenzen van winst" en "een belangrijke verandering van het belastingstelsel" noodzakelijk te vinden, waarmee hij bedoelt dat men van inkomstenbelasting naar meer indirecte belastingen moet overstappen, dat wil zeggen belastingen moet overhevelen van de rijken naar de armen, die waarschijnlijk beter aangepast zijn bij een minder materialistische manier van leven.

Liever dood dan rood

Het boek bevat een bescheiden dankwoord voor "kundige hulp bij het samenstellen van dit boek en stilistische opmerkingen" voor Karl Hess, een man die twee jaar later zou opduiken als ghost writer voor Goldwater. De 'strategy gap' (achterstand in strategie op de Sovjet-Unie), die het boek wil inhalen, bestaat in het ontbreken van een offensieve houding bij de Verenigde Staten. Het boek stelt voor dat de Verenigde Staten onder andere het initiatief zullen nemen 1) om Cuba vrij van het communisme te maken, 2) bij een volgende Oostduitse of Hongaarse opstand, en 3) bij het tot stand brengen van de 'Duitse hereniging'. Een leider van het Pentagon met zulke ambities zal zelden een moment niets om handen hebben. Dit zijn treffende voorbeelden van het 'gaan tot het uiterste' (brinkmanship) dat Laird zo in Dulles bewondert. De grondstelling van het boek is 'Liever dood dan rood', onder woorden gebracht in het beste Goldwateriaanse proza. Met betrekking tot een atoomoorlog vraagt Laird zich af of "het voldoende is de eerste voorwaarden van leven (dat wil zeggen vrijheid) ondergeschikt te maken aan het biologisch voortbestaan." Het antwoord in de beste extremistische traditie luidt "nee". Deze overbereidheid om het laatste offer te brengen, achtte men te gevaarlijk voor het Witte Huis in 1964 (toen Goldwater werd verslagen, red. VB). Vandaag is het voor het Pentagon niet minder gevaarlijk.

Tijdens een Pentagonpersconferentie op 13 december vroeg een verslaggever: "Mag ik u een paar woorden voorlezen uit uw boek?" Laird antwoordde: "Ik was er al bang voor dat iemand dat zou doen." Het citaat dat hem in herinnering werd gebracht, was dat "de enige manier om met de Sovjet-Unie tot vruchtbare ontwapeningsbesprekingen te komen, is het geloofwaardig aankondigen dat wij bereid zijn tot het nemen van het initiatief tot een nucleaire oorlog (first strike initiative)." Laird antwoordde dat dit niet alleen de stelling was van zijn boek, maar afkomstig uit een zes jaar geleden gemaakt rapport door het Subcomité van het Huis van Afgevaardigden, belast met de toewijzingen voor het militaire budget, waarin hij sinds 1953 dienst heeft gedaan. Hij zei dat "het geschreven was in een periode van confrontatie. Nu zijn we in een periode van onderhandelingen en ik geloof dat we dat in ogeschouw moeten nemen wanneer wij naar de toekomst kijken." Laird schijnt op dit moment nauwelijks anders naar die toekomst te kijken als hij dat toen deed. Het vermogen om indien nodig als eerste met atoomwapens te kunnen toeslaan, ligt opgesloten in zijn nadruk op een duidelijk nucleair 'overwicht', hetgeen niet alleen het centrale thema van Lairds boek vormt maar ook van Lairds belangrijkste uiteenzettingen over defensiepolitiek sinds (en ook tijdens) de verkiezingscampagne van Nixon. De studiegroep die Nixon aan het werk zette over Nationale Veiligheid, maakte van het handhaven van het

nucleaire overwicht een van de belangrijkste aanbevelingen. Het viel de 'euphorische hoop' scherp aan dat men vrede zou kunnen bereiken door overwicht te vervangen door gelijkheid. Het rapport zegt dat de Verenigde Staten bereid moeten zijn "iedere bedreiging (onze spatiëring IFS) voor de vrede indien nodig te verpletteren", ook met atoomwapens. Dat komt neer op het eerst gebruiken van atoomwapens en op preventieve oorlog. Onderhandelen in een dergelijke context komt opnieuw neer op een vorm van opleggen van onderhandelingsvoorwaarden door intimidatie.

Apocalyptisch rechts

De volledige betekenis van de benoeming van Laird wordt nog duidelijker wanneer we nog eens kijken naar de samenstelling van de studiegroepen die Nixons stellingname op het gebied van defensie en buitenlandse politiek voorbereiden. Ze bestonden voornamelijk uit militairen en ultra-rechtsen. De studiegroep voor nationale veiligheid "bestond voornamelijk uit", zo merkt Congressional Quarterly van 4 december op, dat een sterke stijging van de defensieuitgaven onder de regering-Nixon voorspelt, "militairen en burgerlijke ambtenaren die in de vijftiger jaren voorstanders waren van de doctrine van "massale vergelding" en uit leden van het Congres die voorstanders zijn van een 'harde' militaire lijn." Er zijn er een heleboel bij die Laird in zijn boek als mentor noemt - de admiraal Arleigh Burke en Arthur Radford in de defensiestudiegroep en prof. Robert Strausz-Hupé van de Universiteit van Pennsylvania en prof. Gerhart Hauptman van Notre-Dame, allee grote Druiden in de duistere wouden van de geopolitica (leer van de wereldpolitiek gezien in militaire termen, red. VB) in de studiegroep voor buitenlandse politiek. Andere leden van de studiegroep voor defensie waren Craig Hosmer, dr. Edward Teller's (verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de atombom, red. VB) getrouwe woordvoerder en senator Tower van Texas. Om de studiegroep voor buitenlandse politiek voor een te ver doorslaan naar links te behoeden, waren er nog Robert Amory, de man die zijn baan als Deputy Director van de CIA verloor na het fiasco van de Varkensbaai; Robert C. Hill die uitblonk als Eisenhowers laatste ambassadeur in Mexico, door indiscreet relaties te onderhouden met de ultra-rechtse Sinarquitas; prof. David N. Rowe van Yale en Walter Judd. De laatste twee zijn net zo koppig als Mao zelf - zij het dan in omgekeerde richting - in hun verzet tegen een herziening van de Amerikaanse China-politiek.

Deze studiegroepen en hun samenstelling zijn niet in overeenstemming te brengen met het masker van gematigdheid die Nixons public relations-strategie voor de eerste periode had uitgestippeld. Iedere gedachte dat het werk van deze mannen op het gebied van defensie en buitenlandse politiek alleen maar als stuntwerk tijdens de verkiezingscampagne moet worden beschouwd, wordt weerlegd wanneer men de achtergronden van Laird, zijn boek en zijn naaste medewerkers nader bekijkt. Hij is één der hunnen. Met Henry A. Kissinger, de nieuwe expert op het gebied van buitenlandse zaken van het Witte Huis, en de vervanger van Kissinger, Richard V. Allen, de expert op het gebied van buitenlandse zaken tijdens de verkiezingscampagne, behoren zij allemaal tot een bij elkaar behorend groepje dat elkaar wederzijds hogelijk bewondert. Het feit dat Kissinger met zijn benoeming tot Nixons mentor werd gefeliciteerd door zijn collega's van de liberale Harvard gemeenschap, heeft het feit overschaduwd dat hij met bovengenoemde rechtse extremisten banden onderhoudt. Laird maakt in zijn boek evenveel complimenteuzere opmerkingen aan het adres van Kissinger als aan Niemeyer en Strausz-Supé. Laird vertelde in een groot interview in de Washington Star van 18 december dat hij in 1964, als voorzitter van de commissie die voor de Republiein-

se Partij het verkiezingsprogramma moest maken, "meer op de opvattingen van Kissinger dan op die van Goldwater steunde". (...)

Lairds visie op de wereld bestaat uit demonologie en melodrama. Tijdens de Hearings over het belastingjaar 1966 in maart 1965, toen de bombardementen op Noord-Vietnam net waren begonnen, zei Laird tegen McNamara (House Appropriations hearings, pag.121): "Ik denk dat we een uitbarsting onder communistische druk elders in de wereld tegemoet kunnen zien in de komende zes of zeven weken. Het schijnt dat de communisten op die manier werken. Tijdens de raketten-crisis op Cuba, viel Rood-China India aan. Ten tijde van het Tonkin-Baai incident, toen wij onze volle aandacht hadden bij de Vietnamese oorlog, rukten door de communisten gesteunde rebellen op naar Stanleyville (in de Congo), wat een strategisch zeer belangrijke plaats was." Je moet wel een brede visie hebben om in één wereldomspannende samenzwering de Cubaanse raketcrisis, de grensoorlog tussen India en China, de Tonkin-bombardementen en de rebellie in Congo te kunnen onderbrengen.

Als Laird in de afgelopen acht jaar minister van defensie was geweest, zou de geschiedenis wel eens anders hebben kunnen verlopen. Hij is van mening dat wij het verlies aan de Varkensbaai niet hadden moeten nemen. Hij ziet Rostow als te naïef, Rusk als te zacht en McNamara als een duidelijke bedreiging. Hij meent dat Kennedy een grove fout maakte toen hij verklaarde dat wij niet als eersten van atoomwapens gebruik zouden maken. Hij is voorstander van een politiek van atoomrepresailles, volgens de politiek die - naar hij zegt - Dulles in de jaren '50 voor stond. Dat komt neer op een voortdurende escalatie in atoomvergingelding tot "het moment dat de kosten voor de vijand groter worden dan de winst" om aan te tonen "dat agressie niet loont". Hoewel hij een tegenstander was van McNamara's benadering van kosteneffectiviteit schijnt Laird een roerend geloof te hebben dat dergelijke represailles de vijand ertoe zullen brengen winst tegen verlies eens rustig tegen elkaar af te wegen en dan tot de conclusie te komen dat misdaad niet loont, zoals een zakenman nuchter een slechte investering bekijkt.

Deze benadering kan men ook terugvinden in de manier waarop Laird tegenstander van de Vietnampolitiek van Johnson werd. Laird begon zijn enthousiasme voor Johnson te verliezen toen de laatste in zijn redevoering in de John Hopkins Universiteit bekend maakte, dat hij bereid was te onderhandelen. Laird heeft geen vertrouwen in het Saigon-regime en is van mening dat de communisten de macht zullen overnemen als onze troepen weggaan. Dat is ook de opvatting van de Gemeenschappelijke Chef-Staven (te oordelen naar de echo's die wij hebben opgevangen) die er voor zouden zijn een Amerikaanse troepenmacht daar voorgoed te handhaven. Ze zullen niet veel moeite hebben Laird te overtuigen. Laird waarschuwt er in zijn boek voor dat vergissingen in het verleden te wijten zijn aan het niet luisteren naar de militairen tijdens politieke discussies. Hij beschrijft de militairen als "zeer intelligente burgers met een groot begrip voor ons militaire potentieel en onze behoeften in de toekomst ... volledig in staat om belangwekkende voorstellen op politiek gebied te doen". Geen spoor is er van de opvatting dat het noodzakelijk is de militairen binnen de perken te houden.

(I. F. Stone's Weekly, 30-12-'68)

Ondervraging

I. F. Stone's Weekly publiceert 27-1-'69 enkele citaten uit de antwoorden die Laird gaf op vragen van de Senatoren Young en Fulbright tijdens de hearings die voorafgingen aan de bevestiging van zijn benoe-

ming. Uit de antwoorden blijkt dat Lairds standpunten sinds het publiceren van zijn boek in 1962 niets veranderd zijn. Alleen de taal is wat gematigder:

Vraag 6 vroeg of de Amerikaanse militairen zouden moeten helpen bij het onderdrukken van revolutionaire opstanden en of het voor Laird enig verschil maakte of deze opstanden zouden worden geleid door communisten of niet. Laird gaf ten antwoord dat dat geen verschil maakte en dat "de Amerikaanse militairen geen taak zouden moeten hebben bij het 'onderdrukken' van werkelijk in het land zelf ontstane revolutionaire opstanden". Daarop liet Laird volgen dat dat niet betekende dat Amerikaanse "militaire hulp, als de opstand van buitenaf wordt geholpen, de regering in kwestie onze hulp vraagt en onze nationale belangen direct en vitaal op het spel staan" moet worden uitgesloten. Die formulering is ruim genoeg voor interventie van Griekenland tot Zuid-Amerika.

In vraag 7 vroeg Fulbright of het noodzakelijk was "onze guerrillabestrijdingsdoctrine en de politiek die daar aan ten grondslag ligt te herzien" gezien de ervaringen in Vietnam. Het antwoord van Laird gaf aan dat hij eerder in de richting dacht de lessen te gebruiken om de guerrillabestrijding te verbeteren dan haar te schrappen. (I. F. Stone's Weekly, 27-1-'69)

De Navy tevreden

De keuze (van Laird) als burgerlijke leider van de Defensie is gelukkig, want na de verkiezingen van 1968 en na Vietnam moeten de Verenigde Staten een nieuwe grote strategie ontwikkelen, die onze suprematie in de komende eeuw veilig moet stellen ... de nieuwe minister van Defensie begrijpt de werkelijke betekenis van kracht. Het bewijs daarvoor wordt gevormd door het feit dat hij constant hamert op de noodzaak strategische initiatieven te ontplooiën.

Chas. F. Duchien, president van de Navy League, in het januarinumnummer van het blad Navy.

mededelingen

Ander e Wegen. In het Medische nummer van het VB hebben we een overzicht gegeven van organisaties die actief voor Vietnam zijn. Twee hebben we nagelaten te vermelden:

In het voorjaar 1967 is een boekenactie ten bate van de Universiteit van Hanoi (Zuilenstraat 25 bis, Utrecht, tel. 030-13008) gestart. De actie geschiedt in samenwerking met andere landen: België, Frankrijk, Zweden, Zwitserland. Op het ogenblik zijn reeds 4000 wetenschappelijke werken op research-niveau verzonden. Bijdragen kunnen gestort worden op AMRO-Bank, Utrecht, postgiro 2900, rekening 'Boeken voor Hanoi'.

Kunstenaars helpen Vietnam (Prinsengracht 657, Amsterdam, tel. 020-233432) heeft in 1968 f'7.016,12 aan verkooptentoonstellingen en andere inkomsten ontvangen. Een bedrag van f'7500,- werd in 1968 voor chirurgische instrumenten ter bestemming plaatse afgedragen. Het Comité beschikt op dit ogenblik nog over 120 kunstwerken.